

Sygn. akt III Ca 249/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Henryk Brzyżkiewicz

Sędzia SO Aleksandra Janas (spr.)

Sędzia SO Leszek Dąbek

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa Z. K.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 28 listopada 2013 r., sygn. akt I C 1335/13

1 oddala apelację;

2 zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Leszek Dąbek SSO Henryk Brzyżkiewicz SSO Aleksandra Janas

Sygn. akt III Ca 249/14

UZASADNIENIE

W dniu 19 lipca 2013 r. powód Z. K. wniósł do Sądu Rejonowego w Gliwicach pozew przeciwko Powiatowi (...) (sprawa I C 1335/13), w którym domagał się zasądzenia kwoty 1700 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 4 czerwca 2013 r. oraz zasądzenia kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, że w okresie od 2005 r. do 2006 r. wniósł cztery opłaty w wysokości po 500 zł, co daje łącznie kwotę 2.000 zł za wyrobienie karty dla czterech sprowadzanych przez niego zza granicy pojazdów: marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki O. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki O. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...).

W dniu 31 lipca 2013 r. powód Z. K. wniósł do Sądu Rejonowego w Gliwicach pozew przeciwko Powiatowi (...) (sprawa IC 1368/13), w którym domagał się zasądzenia kwoty 1700 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 4 czerwca 2013 r. oraz zasądzenia kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, że w 2005 r. wniósł cztery opłaty w wysokości po 500 zł, co daje łącznie kwotę 2.000 zł za wyrobienie karty dla czterech sprowadzanych przez niego zza granicy pojazdów: marki O. (...) o numerze rejestracyjnym (...),

marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki O. (...) o numerze rejestracyjnym (...).

W dniu 19 lipca 2013 r. powód Z. K. wniósł do Sądu Rejonowego w Gliwicach pozew przeciwko Powiatowi (...)(sprawa I C 1346/13) w którym domagał się zasądzenia kwoty 1700 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 4 czerwca 2013 r. oraz zasądzenia kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, że w okresie od 2004 roku do 2005 r. wniósł cztery opłaty w wysokości po 500 zł, co daje łącznie kwotę 2.000 zł za wyrobienie karty dla czterech sprowadzanych przez niego zza granicy pojazdów: marki M. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki B. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...).

W dniu 1 sierpnia 2013 r. powód Z. K. wniósł do Sądu Rejonowego w Gliwicach pozew przeciwko Powiatowi (...)(sprawa I C 1464/13) w którym domagał się zasądzenia kwoty 1700 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 4 czerwca 2013 r. oraz zasądzenia kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, że w 2005 r. wniósł cztery opłaty w wysokości po 500 zł, co daje łącznie kwotę 2.000 zł za wyrobienie karty dla czterech sprowadzanych przez niego zza granicy pojazdów: marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki C. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...).

W dniu 14 sierpnia 2013 r. powód Z. K. wniósł do Sądu Rejonowego w Gliwicach pozew przeciwko Powiatowi (...)(sprawa I C 1378/13) w którym domagał się zasądzenia kwoty 1700 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 4 czerwca 2013 r. oraz zasądzenia kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, że w okresie od 2005 r. do 2006 r. wniósł cztery opłaty w wysokości po 500 zł, co daje łącznie kwotę 2.000 zł za wyrobienie karty dla czterech sprowadzanych przez niego zza granicy pojazdów: marki N. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki I. o numerze rejestracyjnym (...), marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki O. (...) o numerze rejestracyjnym (...).

W dniu 30 lipca 2013 r. powód Z. K. wniósł do Sądu Rejonowego w Gliwicach pozew przeciwko Powiatowi (...)(sprawa I C 1336/13) w którym domagał się zasądzenia kwoty 1700 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 4 czerwca 2013 r. oraz zasądzenia kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, że w okresie od 2005 r. do 2006 r. wniósł cztery opłaty w wysokości po 500 zł, co daje łącznie kwotę 2.000 zł za wyrobienie karty dla czterech sprowadzanych przez niego zza granicy pojazdów: marki B. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki H. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...), marki B. (...) o numerze rejestracyjnym (...).

Obowiązek uiszczenia tych opłat wynikał z treści § 1 ust 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu. Powód argumentował, że przepis Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu został uznany przez Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 17 stycznia 2006 roku za niezgodny z art. 92 ust. 1 i art. 217 Konstytucji RP. W oparciu o wskazanie Trybunału Konstytucyjnego w dniu 28 marca 2006 roku zostało wydane Rozporządzenie Ministra Transportu i Budownictwa, w którym ustalono wysokość opłaty za wydanie karty pojazdu na 75 zł. Oznacza to, że kwota 425 zł za jeden samochód jest kwotą nienależnie uiszczoną. Powód nadpłacił pozwanej za 24 pojazdy, zatem nienależnie pozwany pobrał od powoda kwotę 10.200 zł. Pismem z dnia 27 maja 2013 roku powód wezwał pozwanego do zwrotu kwoty 10.200 zł (24x 425 zł). Pozwana nie uznała jego roszczeń.

Nakazami zapłaty, wydanymi w dniu 20 sierpnia 2013 r. w postępowaniu upominawczym przez Referendarza Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gliwicach, uwzględniono powództwa w całości.

W sprzeciwach od tych nakazów pozwany żądał oddalenia powództwa w całości oraz obciążenia powoda kosztami postępowania. W uzasadnieniu wskazał, że powód nabywał samochody, których dotyczą karty pojazdu, w ramach działalności gospodarczej po to, aby je zbyć, zaś uiszczone opłaty za wydanie kart pojazdu zapewne były rozliczane, zgodnie z panującym zwyczajem, z nabywcą pojazdu. Ponadto powód sprzedając samochody po cenie wyższej od

ceny nabycia uzyskiwał zwrot poniesionych wydatków, zatem nie jest już zubożony. Tym samym powód nie posiada statusu osoby zubożonej w niniejszym postępowaniu, zrekompensował bowiem uiszczone kwoty za karty pojazdu z nabywcami tych pojazdów. W następstwie nie przysługuje mu czynna legitymacja procesowa. Na wypadek gdyby Sąd nie uwzględnił zarzutu braku czynnej legitymacji procesowej podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. Powód nabywał samochody, których dotyczą karty pojazdu w ramach działalności gospodarczej (...), a zatem jego roszczenie zgodnie z art. 118 k.c. przedawniło się z upływem trzech lat. Ponadto, wszelkie koszty związane z prowadzeniem działalności, w tym także koszty wynikające z konieczności uiszczenia opłaty pozwany mógł wliczyć w koszty uzyskania przychodu, obniżając tym samym wysokość należnego podatku dochodowego.

Na podstawie art. 219 k.p.c. sprawy I C 1368/13, IC 1378/13, I C 1464/13, I C 1336/13, IC 1346/13 zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą I C 1335/13.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Gliwicach zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9.775 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 czerwca 2013r. do dnia zapłaty, na mocy art.203 k.p.c. w związku z art.355 k.p.c. umorzył postępowanie w zakresie żądania kwoty 425 zł, co do której powództwo cofnięto oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3882,25 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Orzekając ustalili, że powód Z. K. w okresie od 2004 r. do 2006 r. uiszczył w Starostwie Powiatowym w G. opłaty w kwocie 500 zł jedna, za wydanie kart informacyjnych 23 pojazdów opisanych szczegółowo przez Sąd Rejonowy. W dniu 4 maja 2006r. powód za wydanie karty pojazdu marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...) dokonał wpłaty 75 zł. Samochody te powód nabył celem dalszej odsprzedaży w ramach prowadzonej działalności gospodarczej (...). Siedem pojazdów zostało sprzedanych za cenę wyższą niż cena zakupu. W dniu 27 maja 2013r. powód zażądał od pozwanego zwrotu kwoty 10.200 zł tytułem nadpłaty za wydanie kart opisanych wyżej pojazdów w terminie do dnia 3 czerwca 2013 r. Pozwany nie uznał jego roszczeń

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego uznał, że roszczenie zasługiwało na uwzględnienie w świetle art. 410 k.c. w związku z art. 405 k.c. i nast. i nie było przedawnione (art.118 k.c.). W tym zakresie powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego zapadłą w sprawie sygn. III CZP 67/11. Sąd Rejonowy odniósł się również do podnoszonego przez pozwanego zarzutu, a sprowadzającego się do przyjęcia, że po stronie powoda nie można mówić o zubożeniu skoro miał on możliwość uwzględnienia opłaty za kartę pojazdu chociażby w cenie sprzedawanego pojazdu, czy uwzględnienia jej w kosztach przychodu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. W ocenie Sądu okoliczności te nie mają wpływu na zasadność roszczenia. Pozwany nie wykazał bowiem, że do takiego zaliczenia doszło, a nawet gdyby uznać, iż opłata została wliczona w cenę pojazdu to oczywistym pozostaje, że takie zaliczenie opłaty skutkowało mniejszą niż możliwa do uzyskania korzyścią po stronie powoda. Sąd podkreślał przy tym, że sama możliwość wliczenia opłaty w koszty przychodu z działalności gospodarczej nie przesądza jeszcze o tym, że powód z takiej opcji skorzystał. O odsetkach orzeczono w oparciu o treść art. 481 k.c. i art. 455 k.c. zasądzając je od dnia następnego po upływie wyznaczonego przez powoda ostatecznego terminu do spełnienia świadczenia. Koszty procesu stosunkowo rozdzielono na podstawie art. 100 zdanie 1 k.p.c.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżył pozwany, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, a to: art. 233 § 2 k.p.c. w związku z art. 230 k.p.c., 231 k.p.c. i art. 210 k.p.c., przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonanie jego oceny bez uwzględnienia faktu odmowy powoda przedłożenia zestawienia umów sprzedaży pojazdów oraz braku oświadczenia powoda, co do twierdzeń pozwanego dotyczących uwzględnienia kosztów karty pojazdu w cenie odsprzedaży samochodu oraz przyjęcie, że powód pozostaje w dalszym ciągu zubożony, mimo sprzedania pojazdu po cenie pokrywającej koszty jego zakupu i wydania karty pojazdu. Nadto pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności: art. 405 k.c. w związku z art. 6 k.c. przez przyjęcie, że powód pozostaje zubożony mimo, że samochody, co do których została wydana karta pojazdu, przed wytoczeniem powództwa, zostały zbyte w ramach działalności gospodarczej prowadzonej przez Z. K., po cenie pokrywającej koszty ich nabycia i opłatę za kartę pojazdu oraz pominięcie, iż na powodzie spoczywał obowiązek wykazania faktu, że sprzedając samochody przestał być zubożony, a w cenie uzyskanej ze sprzedaży zawierała się kwota 425 zł tytułem opłaty za kartę pojazdu; oraz art. 118 k.c. przez przyjęcie, że roszczenie powoda nie jest przedawnione

mimo, iż wniesione opłaty za karty pojazdu dotyczyły samochodów nabywanych, w celu dalszej sprzedaży w ramach działalności gospodarczej prowadzonej przez powoda. W oparciu o przedstawione zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ewentualnie wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach instancji odwoławczej.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu za instancję odwoławczą, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podkreślał, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu, a podniesione przez pozwanego zarzuty nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Odwoławczy ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja pozwanego nie mogła odnieść oczekiwanego przez niego skutku.

Sąd I instancji prawidłowo ustalił wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, znajdując one oparcie w zgromadzonych dowodach, które poddano ocenie spełniającej wymogi z art.233 § 1k .p.c., dlatego też Sąd Odwoławczy przyjął je za własne.

Analizując przedmiotową sprawę pierwszej kolejności wykazać należy, że niezasadny okazał się zarzut naruszenia art. 118 k.c. zgłoszony przez pozwanego, a wynikający z faktu, że dokonanie opłaty za wydanie karty pojazdu pozostawało w związku z prowadzoną przez powoda działalnością gospodarczą.

Zgodnie z treścią art. 118 k.c., termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Do zastosowania krótszego terminu przedawnienia wystarczy zatem, aby roszczenie było związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Kwestię tą, jak słusznie zauważył Sąd pierwszej instancji, przesądził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 25 listopada 2011r. w sprawie III CZP 67/11 (publ. OSNC 2012/6/69). W orzeczeniu tym Sąd Najwyższy wskazał na dominujący w orzecznictwie i literaturze pogląd, że roszczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej mogą wynikać z różnych zdarzeń prawnych, które nie muszą być związane ze stosunkami kontraktowymi przedsiębiorcy. Roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, w tym oparte na konstrukcji nienależnego świadczenia, mogą być zatem zakwalifikowane jako pozostające w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej i w konsekwencji przedawniać się w terminie trzech lat (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2005 r., IV CK 105/05, nie publ.). Nie oznacza to jednak, że każde działanie osoby prowadzącej działalność gospodarczą należy kwalifikować jako pozostające w związku z tą działalnością, podobnie zresztą jak każde roszczenie dochodzone przez ten podmiot. Niektóre bowiem działania podejmowane przez przedsiębiorcę mogą pozostawać w związku z prowadzeniem przez niego przedsiębiorstwa, a nie działalności gospodarczej. Sąd Najwyższy wyraźnie rozróżnił je w pisemnych motywach uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 14 maja 1998 r., III CZP 12/98 (OSNC 1998, nr 10, poz. 151). Takie działania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa nie polegają na uczestnictwie w obrocie gospodarczym, nie prowadzą też do wytwarzania dóbr materialnych, a także nie przynoszą żadnego zysku. W rezultacie nie wykazują cech pozostających w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej. Wskazując, że działalność polegająca na sprowadzaniu do kraju samochodów z zagranicy niewątpliwie ma charakter gospodarczy Sąd Najwyższy podkreślił jednocześnie, iż obowiązek uiszczenia opłaty za wydanie kart pojazdu nie miał żadnego związku ze statusem podmiotu występującego o wydanie karty pojazdu, a w szczególności z tym, czy podmiot ten prowadził działalność gospodarczą. Dla jego powstania i wysokości nie miało znaczenia również przeznaczenie pojazdu, dla którego wydawano kartę, a obowiązek uiszczenia opłaty powstawał w sprawie administracyjnej dotyczącej zarejestrowania pojazdu i istniał w relacji pomiędzy stroną tego postępowania administracyjnego a organem administracji, w którego zakresie kompetencji pozostawało zarejestrowanie pojazdu i pobranie opłaty za wydanie karty pojazdu. Dochodzone przez powoda roszczenie nie mogło zatem zostać uznane za pochodną stosunku prawnego, powstającego w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Skoro zaś roszczenie powoda nie pozostawało w związku z

prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą nie może mieć do niego zastosowania krótszy, trzy letni termin przedawnienia.

Sąd Okręgowy nie podzielił też drugiego z podniesionych w apelacji zarzutów, zmierzającego do wykazania, że powód aktualnie nie jest już zubożony, a tym samym brak podstaw do zastosowania dyspozycji art. 405 k.c. w związku z art. 410 k.c.

Po pierwsze, w sprawie niewątpliwie doszło do wzbogacenia pozwanego kosztem powoda skoro – co niesporne – powód uiścił opłatę za wydanie kart pojazdu w zawyżonej kwocie. Aby zwolnić się od obowiązku zwrotu wzbogacenia pozwany winien wykazać, że nie jest już wzbogacony (art.409 k.c.), czego nie podnosił.

Po wtóre, odmiennie niż zarzuca skarżący, nie można mówić, że powód nie jest zubożony skoro odsprzedał nabyte pojazdy za cenę wyższą niż cena ich zakupu, a nadto uwzględnił koszty związane z wydaniem kart pojazdów w rozliczeniach podatkowych. Co do tych ostatnich, twierdzenia pozwanego nie zostały wykazane ponieważ – jak słusznie zauważono – upłynął okres, przez jaki podatnik ma obowiązek przechowywać dokumenty stanowiące podstawę do rozliczeń z tytułu podatków. Jeśli natomiast idzie o pojęcie zysku, to wadliwością jest utożsamianie go wyłącznie z różnicą pomiędzy ceną sprzedaży pojazdu a ceną jego nabycia. Zarzuty pozwanego w tej materii stanowią jedynie spekulację ponieważ nie uwzględniają innych kosztów, jakie powód był zmuszony ponieść w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, które były zaspakajane z uzyskanej nadwyżki. Nie sposób też – co do zasady – wykluczyć i takiej sytuacji, że z tytułu konkretnej transakcji nie odniósł on żadnego zysku, a wręcz poniósł stratę. Dalej można też twierdzić, że gdyby nie konieczność wydatkowania środków na wydanie kart pojazdu, zysk powoda byłby o tę kwotę większy.

Ponieważ zaskarżony wyrok jest prawidłowy, Sąd Okręgowy oddalił apelację z mocy art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c. i § 6 pkt 4 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013r., poz. 490 j. t.).

SSO Leszek Dąbek SSO Henryk Brzyżkiewicz SSO Aleksandra Janas